

KOMİTE ÇALIŞMALARI

FİKRİ VE MESLEKİ HAKLAR KOMİTESİ

SUNUŞ

Mimarların mesleki faaliyetlerinin ürünü olan mimarlık ürünlerinin "fikri ürün" olarak yasal korumaya alınması, Mimarlar Odası'nın meslek mensuplarının hak ve yetkilerinin korunması alanında yürüttüğü çalışmaların önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Mimarlık eserleri her ne kadar 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda hukuki koruma altına alınmış ve Oda mevzuatında mimarların eserleri üzerindeki haklarını korumaya yönelik çeşitli kurallara yer verilmiş ise de telif hakkı ihlalleri yaşanmaktadır.

5846 sayılı Kanun'a göre; mimarlık ürünleri "Mimari Projeler" ve "Yapı" olarak iki ayrı grupta tanımlanmaktadır. Yargısal içtihatlar bakıldığında ise mimari projelerde ve yapıda; "hususiyet", "özgünlük", "estetik düzey" gibi kavramlar tartışma ve anlaşmazlık konuları olarak gündeme gelmekte, uyuşmazlıklar çoğunlukla mimarlardan oluşan bilirkişilerin raporlarını esas alan kararlar ile sonuca bağlanmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nda 2012 yılında yapılan değişiklikle ilgili idarelere verilen "Estetik Komisyon" kurma yetkisi, mimarlık eserlerinin müelliflik-telif haklarına dair yeni bir hukuksal tartışma daha ortaya çıkarmıştır. Kanun'daki değişikliğe bağlı olarak Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde de Mimari Estetik Komisyonların oluşumu, yetki ve görevleri belirlenirken, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile tanınan hakları kısıtlayıcı kurallar konulmuştur.

5846 sayılı Kanun, Mimarlar Odası yönetmelikleri ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve Yönetmeliğinin birbiriyle çelişen düzenlemeleri üzerinde tartışmaya ve fikir geliştirmeye duyulan ihtiyaca bağlı olarak önceki dönemlerde çalıştaylar düzenlenmiştir.

Bu çalışmalar kapsamında; mimarlık eserlerinin uluslararası ve iç hukuktaki koruması, yapı ve proje ayrımı, eser tanımındaki hususiyet ve estetik değer kavramlarının yargı kararlarındaki karşılığı, manevi ve mali hakların kullanılması ve başvuru yolları, mülkiyet hakkı ile mimarların fikrî haklarının dengelenmesi, hakların kullanılma süresi, ücretli çalışanların telif hakkı, devir sözleşmeleri ve diğer tasarruflar hakkında mevcut yasal durumun çelişkileri ortaya konularak sorunlar tespit edilmiş ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Bu bağlamdaki çalışmaları sürdürmek amacıyla, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nun 26 Mayıs 2022 tarih ve 48/3-2 sayılı toplantısında alınan kararla oluşturulan Fikri ve Mesleki Haklar Komitesi; Eyüp Muhcu, Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Recep Sönmez, Semih Lütfi Temizkan, Türkay Alica ve Petek Ceyhan (Yürütücü)'ün katılımlarıyla dönem içi çalışmalarını sürdürmüştür.

Komite çalışmaları; söz konusu alandaki farklı sorunların belirlenmesi, çözüm yollarının aranması ve önerilerin değerlendirilmesi, fikri ve mesleki hakların korunmasına yönelik güvence oluşturacak mekanizmaların oluşturulması ve sürekliliğinin sağlanması, konuyla ilgili mevzuatın incelenmesi ve getirilecek değişikliklerin raporlanması şeklinde programlanmıştır. Mimarın "müelliflik hakları" olarak ifade edilen "mimari proje ve mimarlık eserlerinde eser sahipliği hakları"nın her yönüyle ele alınıp tartışılması için, 48. dönemdeki çalışmaların aşağıdaki başlıklar çerçevesinde yürütülerek geliştirilmesi hedeflenmiştir.

- Fikri Hakların Gelişimi
- Mimarlık Eserleri Türleri
- Estetik Unsur
- Eser Sahipliği Hakları
- Hakların İhlalinde Başvuru Yolları
- Mimarlık Eserlerinin Niteliği Gereği Karşılıklı Hakların Dengelenmesi
- Çalışan Mimarların Hakları
- Koruma Süreleri
- Sözleşme ve Tasarruflar
- Yarışmayla Elde Edilen Projeler
- Konsept ve Tip Projeler

- İmar Planları
- Tescilli Kültür Varlıkları
- Meslek Birlikleri
- Mimarlar Odası Yönetmelikleri
- Estetik Komisyonlar
- Hakların Kullanımını Kısıtlayan İdari Uygulamalar
- Yabancı mimarların Türkiye’de Çalışma Kuralları

Komite, 48. dönem boyunca **4 toplantı** gerçekleştirmiştir. Toplantılarda, fikri ve mesleki hakların korunması ve geliştirilmesine yönelik tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri rapor haline getirilmiş; 48. Dönem’de gerçekleştirilen Merkez Danışma Kurullarına sunulmuştur. Danışma Kurullarından gelen öneriler ve toplantılarda görüşülen konular çerçevesinde; komite tarafından “**Mesleki Hakların Korunması ve Uygulanması Kuralları Belgesi**”nin oluşturulmasına karar verilmiştir. Çalışma raporunun hazırlandığı sırada, Genel Kurul’a sunulması planlanan çalışmanın hazırlıkları yapılmaktadır. Bu belgenin taslağına ilişkin başlatılan çalışmalar mevcut komite tarafından 49. Olağan Genel Kurul’a kadar sürdürülecektir. Bu kapsamda, Genel Kurul’da bu çalışmanın devam etmesine yönelik karar alınması ve 49. Çalışma döneminde bu çalışmanın geliştirilmesi ve sonuçlandırılarak uygulamaya girmesi önerilmektedir.

Aşağıda, komite toplantılarının detaylı raporları yer almaktadır.

48/1 TOPLANTI RAPORU

Toplantı Tarihi : 20 Ekim 2022 Perşembe, saat: 19.00

Toplantı Yeri : Çevrimiçi Zoom Toplantısı

Komite Üyeleri : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Recep Sönmez, Semih Lütfi Temizkan, Türkey Alıca, Petek Ceyhan (Yürütücü)

Katılan Üyeler : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Semih Lütfi Temizkan, Petek Ceyhan (Yürütücü)

GÜNDEM

- A. Bilgilendirme.
- B. Gündem üzerine görüşme ve gündemin kesinleştirilmesi.
 1. 48. Dönem Fikri ve Mesleki Haklar Komitesi çalışma programı ve takviminin belirlenmesi.
 2. Bir sonraki toplantının gündem ve tarihinin belirlenmesi.

BİLGİLENDİRME

Toplantı; Eyüp Muhcu’nun fikri ve mesleki haklar konusunda bilgilendirmeleri ile başladı. Bilgilendirme kapsamında;

- İlk toplantının, komitenin çalışma ve etkinlik programına kaynak oluşturacak bilgilerin aktarılması ve komite çalışmalarının yol haritasının çıkarılması amacıyla düzenlendiği,
- Fikri haklar konusunda önceki dönemlerde yapılmış çalışmalar, çalıştay ve bu çalışmalara ilişkin oluşturulan mevcut belgeler üzerinden başlatılmış olan çalışmaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasının amaçlandığı,
- Komitenin 48. dönem çalışmaları içerisinde öncelikli çalışma konularından biri olarak belirlenmesinde, mesleki alanlara yapılan müdahaleler, mesleki alanlarda yapılan mevzuat değişiklikleri, müelliflik ve telif hakları konusunda açılan davalar gibi konuların etkili olduğu; bununla birlikte Fikri ve Mesleki Haklar Komitesi’nin daimi komiteler arasında yer almasının kurgulandığı,
- Aralık 2022’de yapılacak 48. Dönem 1. Merkez Danışma Kurulu gündeminde fikri ve mesleki haklarla ilgili konuların yer almasının planlandığı;
 - 48/1 Merkez Danışma Kurulu’nda Fikri ve Mesleki Haklar Komitesi’nden gelen konuların gündemde yer alması,
 - Belgeler kitapçığında fikri ve mesleki haklarla ilgili bir metnin yer alması,
 - Fikri ve mesleki haklarla ilgili sunum yapılması,
 - Yönetmelik değişikliği önerisine ilişkin çalışma yapılması durumunda Danışma Kurulu’na gündem olarak sunulması (Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği ile Mesleki Davranış Kuralları Yönetmeliği)

- Fikri ve mesleki hakların bağının kurulması; mesleki alanlarla ilgili ihaller, kamuda ve özel sektörde çalışan melsektaşlarımızın mesleki ve özlük haklarının ihlali, mimarlık alanının tanımı, mimarlık eğitimindeki sorunlar, çok disiplinli çalışma koşulları, hukuki süreçler sonucunda mimarlık alanında yaşanan alan kayıpları, Bakanlığın gönderdiği disiplin dosyaları kapsamında meslektaşlarımızın ceza alması gibi konuların komite çalışma konularına dahil edileceği,

belirtildi.

FİKRİ VE MESLEKİ HAKLARA İLİŞKİN SORUN TESPİTİ

Mimarın Telif Hakkı Uygulama Sorunları – Sunum (Berna Çelik):

- **Eser ve Eser Sahipliğine İlişkin Hususlar;**
 - Her mimarlık ürünü eser midir?
 - Hususiyet, özgünlük ve estetik değer kavramlarının karşılığı nedir?
 - Eser olma kriterlerinin belirlenmesi mümkün mü?
 - Eserin varlık kazanabilmesi ve haklardan faydalanabilmesinin bir merci/kurul kararına bağlanmasındaki hukuki ve mimari tartışmalar...
 - Eser sahipliğinin ispatı bakımından projelerin tespiti
- **Mülkiyet Hakkı ile Mimarların Telif Haklarının Dengelenmesi;**
 - Mimari eserlerde değişiklik yapılması ya da yapının yıkılması halinde hakların kullanılmasının sınırları neler olabilir?
 - Yargı kararları ve imar mevzuatında, çatışan haklarda menfaatlerin dengelenmesi için getirilen kriterler (teknik, yönetsel amaçlar ve kullanım amacı nedeniyle zorunlu olan değişiklikler...) izin şartını ortadan kaldırmaya yeterli midir?
 - Değişikliği men etme hakkı hangi durumlarda kullanılabilir?
 - Muvafakatname vermek için yüksek telif bedelleri talep edilmesinin yol açtığı çözümsüzlükler nasıl aşılabilir?
- **Koruma Süresi İçinde Mirasçıların Hakları;**
 - Eser sahibinin ölümü halinde, mali ve manevi hak ihlallerinde, haklar kimler tarafından nasıl kullanılabilir?
 - Mirasçıların eserde değişiklik yapılmasına izin verme yetkisi var mıdır?
 - Mirasçılara ulaşılamaması halinde veya mimar olmayan mirasçıların talepleri karşısında yapılacak işlemler...
- **Ücretli Çalışan Mimarların Hakları;**
 - Kamuda ya da özel sektörde çalışan mimarların meydana getirdiği eserler üzerindeki hakların kimler tarafından kullanılacağı (Adının belirtilmesini isteme veya değişikliği men etme hakkı gibi)
 - Yardımcı teknik eleman olarak yapılan katkıların belirlenmesine ilişkin sorunlar
- **İdareler Eliyle Telif Haklarının Kısıtlanması;**
 - Proje ihaleleri şartnameleri ve sözleşmeleri ile proje yarışmalarında telif haklarının idareye devrine ilişkin konulan maddelerin 5846 sayılı Yasa karşısındaki hukuki durumu
 - İdarelerin müelliflik haklarını kısıtlayan muvafakatnameler talep etmesi
- **Estetik Komisyonlar;**
 - İmar Kanunu ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde düzenlenen estetik komisyonlara verilen yetki ve görevler (AYM ve Danıştay Kararı)
 - Komisyon kararlarının niteliği, yargı yolu
 - Komisyon kararlarıyla, 5846 sayılı Yasa ile eser sahibine tanınan hakların kullanılması önenebilir mi?
 - Komisyonun özgün olmadığına karar verdiği mimari projelerde yapılacak tadilatlarda Oda uygulaması nasıl olmalı?

Sorun Tespiti:

- Eser kavramının mimari estetik kurullardaki karşılığı,
- Eser sahipliği ve müelliflik kavramlarına ilişkin sorunlar,
- Odamızın telif kaydı uygulamalarındaki kriterlerin belirsizliği, birimler arası uygulama farklılıkları,
- Mesleki denetime sunulan projelerde benzeşme, esinlenme ve çakışmayı tespit edecek kriterlerin belirsizliği, birimlerdeki uygulama farklılıkları,

- Vefat eden proje müelliflerinin mirasçılarının fikri mülkiyet haklarını kötüye kullanmaları,
- Ulaşılamayan mimarlarla ilgili izlenen yöntemlerin gözden geçirilmesi,
- Yapı denetim mevzuatıyla birlikte proje müelliflerinin mimari uygulama sorumluluğunu yerine getirmesinde yaşanan sorunlar,
- Koruma kurullarının ve bilirkişilerin verdiği sorunlu kararlar,
- Rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerini hazırlayan mimarların telif hakları; örneğin daha önce rölövesi hazırlanan bir yapıya ilişkin başka bir mimar tarafından tekrar rölöve hazırlanması durumunda mimarların telif hakları,
- Şehir ve bölge planlama, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı gibi ilişkili meslek alanlarıyla yaşanan sorunlar, mimarlık meslek alanına yapılan müdahaleler,
- İç mimarlar ve peyzaj mimarlarının, kamuda mimarlık alanında kadro talepleri,

ÇALIŞMA ÖNERİLERİ

- Fikri ve mesleki haklarla ilgili ilke kararları, yönergeler, normlar, yönetmelik ve yasa düzenlemelerinin program halinde ortaya konulması,
- Telif kaydı uygulaması ile mesleki denetime sunulan projelerde benzeşme, esinlenme ve çakışmayı tespit etmek için, tüm birimlerde uygulanmak üzere genel uygulama kriterlerinin belirlenmesi, bu konularda ilke kararlarının alınması,
- Bakanlığın gönderdiği dosyalar konusunda ilke kararının alınması,
- Fikri ve mesleki haklar konusunda önerilerin netleştirilmesi ve bu konuda diğer kurumlara da referans niteliğinde bütünlüklü bir metnin/yönetmeliğin kurgulanması; seçim sürecinde siyasi partilere ve kamuoyuna bu metnin aktarılması, taleplerin ve raporların sunulması,
- Mimarlık da dahil olmak üzere temel kavramların tartışılması, mimarlık mesleğinin, yetki alanlarının ve diğer mesleklerle kesişme alanlarının tanıtımının yapılması,
- Mimari estetik kurullarının kararlarıyla ilgili çalışma yapılması,
- Hukuki alanda mücadele verilecek başlıkların belirlenmesi,
- Fikri ve mesleki haklar konusunda yapılacak çalışmalar kapsamında gerektiğinde Mimarlar Odası Ana Yönetmeliği, Mesleki Hizmetler Yönetmeliği ve Mesleki Davranış Kuralları Yönetmeliği'nde değişiklik önerilerinin getirilmesi,
- Mimarlık Araştırmaları Çalışma Grubu'nun (MiM.Ar) yapacağı mimar profil çalışması ve Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin (SMGM) mimarların öncelikli talepleri konusunda yapacağı çalışmaların sonuçlarından yararlandırılması,
- Çalışmalar kapsamında gerekirse uzmanlardan destek alınması ve çalıştay gibi etkinliklerle çalışmaların desteklenmesi,

KARARLAR

- Toplantıda bahsi geçen hukuki kaynaklar ve Oda çalışmalarına dair belgelerin komite üyelerine iletilmesi,
- Komite whatsapp grubunun kurulması,
- Bir sonraki toplantının komite iletişim araçları aracılığıyla belirlenmesi,

KAYNAKLAR

Hukuki Kaynaklar:

- Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8/j maddesi (Estetik Komisyonlar)
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 66. Maddesi (Estetik Komisyonlar)
- Mimarlar Odası Mesleki Denetim Yönetmeliği ile Mesleki Davranış Kuralları Yönetmeliği
- Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği
- Uluslararası Mimarlar Birliği'nin Fikri Mülkiyet ve Telif Haklarına İlişkin Kılavuz Metni
- Anayasa Mahkemesi'nin 4/12/2014 tarihli ve E:2013/114, K:2014/184 sayılı Kararı (İmar Kanunu'nun 8/j maddesi hk.)
- Yargı kararları

Mimarlar Odası Çalışmalarına Dair Belgeler:

- Fikri Haklar Çalıştay Raporu
- Mimarlar Odası 46. Dönem Olağan Genel Kurulu Belgeler – Fikri Haklar
- Türkiye Mimarlık Politikası Belgesi

48/2 TOPLANTI RAPORU

Toplantı Tarihi : 13 Aralık 2023 Çarşamba, saat: 14.00
Toplantı Yeri : Çevrimiçi Zoom Toplantısı

Komite Üyeleri : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Recep Sönmez, Semih Lütfi Temizkan, Türkay Alica, Petek Ceyhan (Yürütücü)

Katılan Üyeler : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Petek Ceyhan (Yürütücü)

GÜNDEM

- A. Bilgilendirme
- B. 48.Dönem 2.Merkez Danışma Kurulu Belgeler kitapçığında "Mesleki Uygulama Politikaları - Fikri ve Mesleki Hakların Korunması ve Geliştirilmesi" gündemi kapsamında yer alacak çalışmanın değerlendirilmesi

TOPLANTI NOTLARI

Fikri ve mesleki hakların korunması ve geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalarda, günümüz koşullarındaki mimarlık meslek ortamının ve meslek pratiğinin analiz edilmesi önceliklidir. Bu analiz doğrultusunda mimarlık ve mimarlık eserinin tanımının yapılması ve mesleğin yapılış kuralları, kapsam ve sınırları ile sorumluluklarının yeniden ortaya konulması gerekmektedir. Fikri ve mesleki haklar, mülkiyet ve barınma gibi temel haklarla bir bütün olarak bu tanımlar üzerinden yeniden tariflenmeli ve hakların korunması ve güvence altına alınmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.

Fikri ve mülkiyet haklarının meslek etiği açısından ele alınması; çalışmaların bu yönde bir bütün olarak yürütülmesi, belgelenmesi ve çözüm önerileriyle birlikte sunulması gerekmektedir.

Tasarım süreciyle birlikte yapı denetim süreci, şantiye şefliği süreci, yapı malzeme üretimi süreci, akademik yayın süreci gibi mesleğin tüm alanlarıyla ilgili fikri ve mesleki hakların belirlenmesi ve korunması önemlidir.

Eğitimde nitelsiz ve bilimsel olmayan düzenlemeler sonucu mimarlık mesleği, kentsel tasarım ve planlama, peyzaj tasarımı ve iç mekân tasarımı süreçlerinden dışlanarak giderek daraltılmıştır. Bu süreçte, mimarlıktan ayrılan bu meslek gruplarının koordinasyon, dayanışma ve iş birliği alanı haline getirilerek mimarlık meslek haklarının korunması konusunda ortak çalışma yürütülmesi gerekmektedir.

Çalışmalar; Mimarlar Odası olarak çeşitli faaliyetler ve çalışma programıyla üyelerin ve kamuoyunun haklar konusunda bilgilendirilmesi, Oda mevzuatının bu yönde düzenlenmesi ve uygulamada pratik olabilecek kılavuzların oluşturulması, hakların Anayasa, ilgili kanun ve yönetmeliklerle güvence altına alınmasının sağlanması aşamalarından oluşmaktadır.

Bu bağlamda yapılan değerlendirmeler ışığında, meslektaşlarımızın fikri ve mesleki haklarının korunması ve geliştirilmesi için;

- Eser tanımı, eser sahipliği, eser üzerindeki hakların kullanımı ve devri, müelliflik haklarının tespiti, serbest ve ücretli çalışan mimarların telif hakları ile müelliflik hakların tariflenmesi ve bu haklara getirilen kısıtlamalar üzerinde çalışmalar yapılması,
- Mimarlık mesleğinin yetki alanlarının ve diğer mesleklerle kesişme alanlarının tanımlanması konusunda çalışmaların yürütülmesi,
- Fikri ve mesleki hakların korunması ve geliştirilmesi konusunda üyelerin mesleki eğitimlerle bilgilendirilmesi ve kamuoyuna yönelik kampanyaların yürütülmesi,
- Mimarlar Odası'nda mesleki denetim ve telif kaydına sunulan projelerde benzeşme, esinlenme ve çakışmayı tespit etmek için, tüm birimlerde uygulanmak üzere genel uygulama kriterlerinin belirlenerek bir kılavuz oluşturulması,
- İhtisas ayrımı öncesi başka disiplinlere mensup kişiler tarafından çizilen ve uygulanan mimari projelere ilişkin işlemlerde; müelliflik sorunlarının aşılması ve telif haklarının korunmasına yönelik yapılması gereken uygulamaların belirlenerek bir kılavuz oluşturulması,
- Rölöve çalışmalarıyla ilgili hakların korunması ve başka mimarlar tarafından izinsiz kullanılmasının önüne geçilmesine yönelik çalışma yapılması,
- Farklı disiplinlerin ortak katkısıyla hazırlanan çalışmalarda (koruma amaçlı imar planları vb.) müelliflik ve telif haklarının nasıl belirleneceği ve korunacağına yönelik çalışma yapılması,
- Güçlendirme projeleri ve kentsel dönüşüm uygulamalarında telif haklarıyla ilgili yaşanan ihlallerin ve sorunların

aşılmasına yönelik çalışma yapılması,

- Mimarlık eserleri üzerindeki hakların kullanımı ve korunmasına ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuat hükümleri arasındaki çelişki ve farklılıkların giderilmesi için çalışmalar yapılması,
- Bu çalışmaların geliştirilerek "Mimarlar Odası Ana Yönetmeliği", "Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği" ve "Mesleki Davranış Kuralları Yönetmeliği" ile şartname ve belgelerde (muvafakatname, tip sözleşme vb.) ihtiyaç duyulacak değişikliklerin ve düzenlemelerin hazırlanması,
- Fikri ve mesleki haklar konusunda diğer kurumlar için de kaynak niteliğinde olabilecek bütünlüklü bir metnin/yönetmeliğin kurgulanması; bu metnin kamuoyuna sunulması,

Çalışma konularının 48. Dönem 2. Merkez Danışma Kurulu'na önerilmesi benimsenmiştir.

48/3 TOPLANTI RAPORU

Toplantı Tarihi : 29 Ocak 2024 Pazartesi, saat: 14.00

Toplantı Yeri : Çevrimiçi Zoom Toplantısı

Komite Üyeleri : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Recep Sönmez, Semih Lütfi Temizkan, Türkay Alıca, Petek Ceyhan (Yürütücü)

Katılan Üyeler : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Semih Lütfi Temizkan, Berna Çelik, Petek Ceyhan (Yürütücü)

GÜNDEM

- A. Bilgilendirme
- B. Fikri ve Mesleki Hakların Korunması ve Geliştirilmesi kapsamında acil ve öncelikli konulara ilişkin Genel Kurul'a sunulmak üzere çalışma yapılması

TOPLANTI NOTLARI

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu esas olarak, ilim ve edebiyat eserleri, musiki eserleri, güzel sanatlar eserleri ve sinema eserlerine göre oluşturulmuş; mimarlık ile ilgili düzenlemeler Kanun'a daha sonra girmiştir. Mimarlığın, Kanun'un esasını oluşturan diğer eser türlerinden farklı olması nedeniyle Kanun'un mimarlık eylemi ve haklarına cevap vermediği, bu nedenle oluşan anlaşmazlıklarda yargının da birbirinden farklı kararlar alarak sağlıksız hükümlerde bulunduğu görülmektedir. Bu konuda bugüne kadar yapılan Oda çalışmalarında belirtilen temel husus; mimarlık eyleminin, mimarlık eseri tanımının bilime ve akla göre yeniden tanımlanarak yasaya girmesi, hakların buna bağlı olarak yasada yer alması ve bu konunun Mimarlar Odası tarafından ele alınarak sonuçlandırılmasıdır.

Bu kapsamda yasal değişiklik yapılana kadar mevcut yasa ile uygulamanın devam ettiği düşünüldüğünde, karmaşanın giderilmesi ve belirsiz konuların çözümü için referans belgelerin üretilmesi benimsenmektedir.

Bu amaçla, 48. Dönem 2. Merkez Danışma Kurulu'nda yapılan öneriler ve bugüne kadar görüşülen konular değerlendirilerek; fikri ve mesleki hakların korunmasına yönelik yapılacak çalışmaların iki bölümde yürütülmesine karar verilmiştir.

- 1. Mimarlığın yasal düzenlemedeki karşılığına yönelik yapılacak çalışmalar**
 - a) 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda mimarlık eseri tanımı, mimarlık eserinin özgünlüğü vb. konularda yapılacak çalışmalar
- 2. Mimarlar Odası mevzuatında-iç hukukunda yapılacak çalışmalar**
 - a) Mimarlar Odası'na mesleki denetim ve telif kaydına sunulan projelerde benzeşme, esinlenme ve çakışmayı tespit etmek için tüm birimlerde uygulanmak üzere genel uygulama kriterlerinin belirlenerek bir kılavuz oluşturulması
 - b) Bu bağlamda odaya sunulan (telif için) belgelerin gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi
 - c) Devir ve muvafakatname gibi var olan belgelerin gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi (Özellikle maddi ve manevi haklar konusu ile devrin açılımı)
 - d) Oda tip sözleşmesinin gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi
 - e) Mimarlıkta eser tanımının rehber (referans belge) belge olarak tanımlanmasının yapılması
 - f) Miras Hukuku yönünden telifle ilişkin çalışma yapılması (Oda İç Hukuku yönünden)

Bu kapsamda, komite tarafından “**Mesleki Hakların Korunması ve Uygulanması Kuralları Belgesi**” adıyla belge hazırlığına başlanması; oluşturulacak belge taslağı konusunda bir çalıştay düzenlenerek görüş alınması ve çalışmanın sonuçlandırılarak belgenin uygulamaya konulmasına karar verilmiştir.

Bir sonraki toplantıya kadar ise, bu belgenin ana başlıkları ve içeriği hakkında çalışma yapılarak toplantı için hazırlık yapılmasına karar verilmiştir.

48/4 TOPLANTI RAPORU

Toplantı Tarihi : 22 Şubat 2024 Perşembe, saat: 14.00

Toplantı Yeri : Çevrimiçi Zoom Toplantısı

Komite Üyeleri : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Recep Sönmez, Semih Lütfi Temizkan, Türkay Alıca, Petek Ceyhan (Yürütücü)

Katılan Üyeler : Eyüp Muhcu (MYK Sorumlusu), Berna Çelik, Erkan Karakaya, Faruk Soydemir, Mehmet Bozkurt, Sibel Baş, Petek Ceyhan (Yürütücü)

GÜNDEM

- C. Bilgilendirme
- D. Fikri ve Mesleki Hakların Korunması ve Geliştirilmesi kapsamında Genel Kurul'a sunulmak üzere yapılan hazırlıkların değerlendirilmesi

TOPLANTI NOTLARI

- **Mesleki Hakların Korunması ve Uygulanması Kuralları Belgesi** konusunda Komite üyesi Mehmet Bozkurt tarafından yapılan hazırlık çalışması değerlendirilmiştir.
- Projelerin telif kaydında talep edilen belgeler gözden geçirilmiş ve proje karşılaştırması yapılırken incelenecek kriterler görüşülmüştür.
- Bu konulara yönelik oluşturulacak kuralları incelemek üzere Oda birimlerinde komisyon kurulması değerlendirilmiştir.
- Bu komisyonun “Mesleki Denetimde ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) Komisyonu”nun genişletilmesiyle kurgulanabileceği, gerekirse ÇED Yönetmeliği’nde bu kuralları kapsayacak şekilde düzenleme yapılabileceği değerlendirilmiştir.
- Komitenin, Mart ayı içerisinde fiziksel olarak toplantı yapmasına karar verilmiştir.